

Методичні рекомендації щодо формування у дітей дошкільного віку морально-етичних навичок

Морально – етичне виховання дошкільників необхідно здійснювати при виконанні всіх розділів програми з наймолодшого віку. Воно включає виховання в дітей любові до рідних, близьких, Батьківщини, почуття дружби, товарищескості, колективізму, поваги до старших, турботи про молодших, навичок культурної поведінки, відповідального ставлення до виконання доручень і обов'язків, готовності працювати для загального блага.

Дітей потрібно вчити бути правдивими, чесними, формувати навички утримуватись від небажаних вчинків. Найбільш ефективним у морально – етичному вихованні дошкільників є поєднання моральної суті вчинків і подій з організацією досвіду поведінки дітей. Програмні завдання вихователів повинен здійснювати в різних видах діяльності: під час занять, ігор, посильної праці, у повсякденному житті.

Для розв'язання поставлених завдань використовуються **методи та прийоми:**

- дидактичні, сюжетно – рольові ігри та вправи;
- читання творів художньої літератури та бесіди за їхнім змістом;
- ігри-драматизації за змістом художніх творів;
- розглядання ілюстративного матеріалу; розв'язання морально – етичних проблемних ситуацій;
- екскурсії;
- колективне обговорення дій та вчинків персонажів;
- складання дітьми розповідей;
- входження в роль позитивного героя художнього твору;
- написання листа персонажу художнього твору;
- розв'язання суперечностей.

Морально – етичне виховання дошкільників передбачає:

- привнесення педагогом особистісного досвіду та емоційного переживання у повсякденне спілкування з дітьми;
- культивування теплих, емоційно забарвлених взаємовідносин з дітьми, щира симпатія до них і тонке сприйняття їхніх потреб;
- керування своєю поведінкою, стриманість, терпіння;
- вміння за допомогою гумору, добродушного жарту розрядити обстановку, яка може перетворитися на конфлікт;
- здатність до емпатії, готовність відгукнутись на потреби інших;
- прагнення до толерантності;

Для практичного застосування моральних уявлень, які формуються на заняттях, створюються умови протягом всього часу перебування дітей в дитячому колективі.

Вирішити завдання морально-етичного виховання неможливо без співпраці з батьками. Тому надзвичайно вагомими та актуальними є питання педагогічної просвіти батьків щодо морально-етичного виховання дітей. Необхідно встановлювати довірливі взаємини з батьками вихованців, ознайомлювати їх зі змістом морального виховання дітей цього віку, з методами та прийомами виховного впливу, акцентувати увагу на важливості гуманного і в той же час вимогливого ставлення до дитини. Вихователі мають запрошувати батьків на заняття, проводити індивідуальні консультації та бесіди, організовувати обмін досвідом сімейного виховання, забезпечувати активність батьків на батьківських зборах. Важливо спрямувати зусилля на те, щоб набуті знання, вміння, навички стали для дітей нормою і правилом у повсякденному житті як у дитячому садку так і за його межами.

Дорослим обов'язково слід пам'ятати, що формування в дітей моральних цінностей – складний і тривалий процес. Потрібна копітка наполеглива праця, щоб виробити у дитини моральні підвалини, які не дадуть їй чинити поза принципами моралі. Педагог сам має бути для вихованців живим прикладом та носієм високих моральних якостей.

Поради вихователям та батькам

щодо морально-етичного виховання дітей дошкільного віку

(допоможуть і вихователям, і батькам більш гуманно та уважно ставитись до дитини, її потреб, розвивати її кращі сторони, виховувати моральну, відповідальну, гуманну людину)

Для вихователів:

- Співробітники мають проявляти повагу до особистості кожної дитини, доброзичливе ставитись до неї.
- Поводитись з дітьми ласкаво, з посмішкою здійснюючи тактильний контакт: гладячи по голові, обіймаючи, садячи на коліна тощо.
- Поводитись тепло з дітьми під час різних режимних моментів, зокрема вранці при зустрічі з дитиною, під час їжі, підготовки до сну, переодягання.
- Прагнути встановити з дітьми довірчі відносини, проявляти увагу до їх настрою, бажань, досягнень і невдач.
- Заохочувати самостійність дітей у виконанні режимних процедур, враховувати їх індивідуальні особливості: відношення до тієї чи іншої їжі, звички, темперамент і ін.
- Реагувати на ініціативу дітей в спілкуванні, враховувати їх потребу в підтримці дорослих.
- Вислуховувати дітей з увагою і пошаною, відповідати на питання і прохання дітей ввічливо, обговорювати їх проблеми доброзичливо.
- Заспокоювати і підбадьорювати засмучених дітей, прагнути позбавити дитину від негативних переживань.
- Звертатись до дитини по імені, дивлячись їй в очі, поводитись зацікавлено і доброзичливо, допомагати освоїти важку дію в ході сумісної гри або занять.
- Формувати у дітей позитивне ставлення до однолітків.
- Демонструвати шанобливе ставлення до всіх дітей.
- Привертати увагу дітей до емоційних станів один одного, заохочувати прояви співчуття, співпереживання одноліткові.

- Досягнення дитини не порівнювати з досягненнями інших дітей, а лише з її власними.

- Користуватись заохоченням, підтримкою дітей частіше, ніж осудом і забороною.

Для батьків:

- Відноситись до скарг дітей з розумінням, навчаючи їх соціально прийнятним формам взаємодії.

- Не обмежувати природний галас дітей: жваву діяльність, гру, сміх, вільну розмову та ін.

- Відноситись до утруднень дітей терпимо: дозволяти їм діяти в своєму темпі, не акцентують увагу на невдачах дитини, надають їй необхідну допомогу і підтримку тощо.

- Пропонувати дітям зразки діяльності, не наполягаючи на їх точному відтворенні.

- Надавати дітям можливість самим вибрати заняття за їх інтересами.

- Спілкуватись з дітьми, вибираючи позицію «очі на одному рівні».

- Відгукуватись на будь-яке прохання дитини про спільну діяльність, а у разі неможливості її здійснення спокійно пояснити причину.

- Підтримувати позитивне самовідчуття дітей, сприяючи формуванню у них знань про свої можливості і здібності.

- Заохочувати дітей висловлювати свої думки і відчуття, розповідати про події, учасниками яких вони були, про друзів, мрії, переживання тощо.

- Ділитись своїми переживаннями, розповідають дитині про себе.

- Виразити осуд тільки до окремих дій дитини, а не до її особистості.

- Не удаватися до фізичного покарання або інших методів, які кривдять, лякають або принижують дітей.

- Створювати ситуацію успіху, включатися в гру дитини і в інші види її діяльності.